

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

РІК ВИДАННЯ • JAHRGANG 73

СІЧЕНЬ • JANUAR 2021 • Nr. 2 (3054)

ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

▲ Арсен Береза, «Хрещення»

«ГОЛУБ ЗНОВУ ПРИЛЕТІВ – ШЕКІНА ПОВЕРНУЛАСЬ»

Ми говоримо про дуже давній час, приблизно три тисячі років тому. За біблійними переказами, після виходу євреїв з Єгипту, тимчасовим храмом служила переносна Скинія зборів (шатро). Після завоювання Ханаана, Скинію неодноразово перевозили з місця на місце в землі Ізраїлю.

Центральним святилищем Ізраїлю в епоху Суддів стала Скинія в Сіломі (Шило), де в той час зберігався Ковчег Заповіту (скринька з таблицями з висіченими 10 заповідями). Сілом в цей період служив місцем зборів ізраїльських колін. За роки свого правління цар

Наступного разу ми бачимо Славу Божу, що сходить з Небес лише під час Хрещення Спасителя в Йорданських водах. Таким чином Христос змінив собою старозавітний храм.

Давид зробив значні приготування для будівництва Першого Храму (1Пар. 22:5). Соломону Давид передав розроблений ним, спільно з Верховним Судом (синедріоном), план Храму (1Пар. 28:11–18).

Соломон (970–930 рр. до н.е.) розпочав будівництво Храму на четвертий рік свого царювання. Будівництво самого Храму тривало 7 років. По різному проходила доля храму. Так за царя Єзекії (Хізкіяу), що знаходився під впливом пророка Ісаї (Іешаяу), зробив серйозну спробу знищити місцеві святилища. Єрусалимський Храм був оголошений єдиним законним місцем служіння Богу Ізраїлю в Юдеї.

Але його реформа була тимчасовою. Після його смерті, за царя Манасії (Менаше), язичницькі капища були відновлені, а в самому Храмі були поставлені статуя Астарті і язичницькі жертовники, в ньому були поселені блудниці. Падіння Північного царства і руйнування асирійцями ізраїльських храмів в Дані і в Бет-Елі (Бет Еле) в 732 і 721 рр. до н.е. зміцнило становище Єрусалимського храму в якості центрального святилища всіх ізраїльських колін. В результаті, паломники з колишнього Ізраїльського царства прибували на Песах в Єрусалим.

Молитва на Новий 2021 рік

Стор. 2

Понад 75 % християн світу відзначають Різдво 25 грудня

Стор. 3

Світ ще ніколи не був таким українським

Стор. 4

Короткі

Стор. 7

Думи мої

Стор. 9

Мюнхен: передача омофора митрополита Шептицького

Стор. 10

Пам'яті Ігоря Скочилися

Стор. 11

«У нас крадуть Різдво як у казці про Гаррі Поттера»

Стор. 13

Андріївська церква після реставрації

Стор. 13

Ступити на дорогу братерства (7)

Стор. 15

П'єр Карден

Стор. 16

Матеріали архіву КГБ про ув'язнення Владимира Хомишина

Стор. 17

Як завше

Стор. 18

У Польщі знайшли скарби дочки Великого князя Київського

Стор. 19

Продовження на 2 стор. ▼

«ГОЛУБ ЗНОВУ ПРИЛЕТІВ – ШЕКІНА ПОВЕРНУЛАСЬ»

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

Зі сходженням на престол благочестивого царя Йосії (Йошія) в 622 році до н. е. були ліквідовані всі язичницькі культи, зруйновані вівтарі в культових центрах північних колін, і Єрусалимський Храм був остаточно перетворений в національно-релігійний центр. З тих пір в Юдеї було одне єдине Священство, куди відбували паломництва навіть самаритяни. Незабаром після смерті Йосії (Йошія) Навуходоносор забрав «посуд Господнього дому... і дав його до храму свого в Вавилоні» (2Хр. 36:7). Через 8 років після цього, за царя Єхонії, Навуходоносор захопив Єрусалим і «вивіз всі скарби Господнього дому... І він порозбивав... всі золоті речі». Ще через 11 років, після того, як Седекія (Цедкія) оголосив відділення Юдеї від Вавилону, вавилоняни, під проводом Навузардана, в 586 році до н. е. захопили Єрусалим знову і на цей раз повністю зруйнували Храм Соломона аж до основи. Більшість жителів Єрусалиму були вбиті, ті, що залишилися, взяті в полон і відправлені в рабство до Вавилонії. Ковчег Заповіту був при цьому загублений.

Під час охрещення Спасителя Дух Святий у вигляді голуба зійшов з небес і спочив на Ньому (Ін.1:32). Присутність Бога у старозавітному храмі називалась Shekinah або Слава Божа, що була видимою у формі хмари. Єврейська традиція говорить, що перед руйнацією Єрусалимського Храму в 587 році до Різдва Христового Shekinah або Слава Божа залишила Храм, відлетівши на небо у вигляді голуба. Разом з тим немає свідчень, що після відбудови Храму Shekinah повернулася до новобудованого приміщення.

Наступного разу ми бачимо Славу Божу, що сходить з Небес лише під час Хрещення Спасителя в Йорданських водах. Таким чином Христос змінив собою старозавітний храм. Як той був зосередженням релігійного життя вітхозавітних часів, так Христос став серцевиною Нового Заповіту. Коли Спаситель очищає храм від мінял і торговців Він говорить: «Зруйнують храм цей, і Я за три дні поставлю його» (Ін.2:19).

Для «ХГ» о. Роман Лірка, Франкфурт-на-Майні

МОЛИТВА НА НОВИЙ 2021 РІК

Господи Боже, Творче і Владико всіх видимих і невидимих створінь, Який створив часи і роки. Сам благослови Новий Рік для нас, що починається в цей день, який ми рахуємо від втілення Твого для нашого спасіння.

Дозволь нам провести цей рік і багато років після нього в мирі та злагоді з ближніми нашими; зміцни і розшир Святу Православну віру у Святій, Єдиній, Соборній, Апостольській, Вселенській Католицькій Церкві, яку Ти Сам заснував в Єрусалимі, і спасительною жертвою святого Тіла і пречистої Крови освятив.

Державу нашу Україну, Рідний Карпатський Край і місто, де проживаємо, збережи і прослав. Просвіти увесь народ наш: воїнів-захисників, трударів та можновладців – світлом совісті, розуму та духовності; багатіття, здоров'я, достаток плодів земних, добрий врожай та сприятливі природні умови даруй нам; захисти від забруднення і людського винищення наші чудові ріки й озера, густі ліси та родючі ниви.

Мене, грішного слугу Твого, сім'ю мою, всіх родичів і ближніх моїх, всіх мені поручених Твоїх вірних та й всіх православних християн, як правдивий Небесний наш верховний Пастир, збережи, захисти і на шляху спасіння утвердь, щоб ми, ідучи по ньому, після довгого і благополучного життя в світі цьому, досягли Царства Твого Небесного і удостоїлися вічного блаженства зі всіма святими Твоїми, Господи вислухай нас і помилуй.

Упокой, Боже, в Твоїх світлих оселях усіх, хто відійшов у вічність, пам'ятаючи Твої заповіді та захищаючи Твою святу правду, всіх, хто став невинними жертвами сліпої ненависті і насильства.

Подано за інтернетсторінкою
Храму Стрітіння Господнього в м. Берегово

▲ Українські січові стрільці під час святкування Водохреща

ПОНАД 75 % ХРИСТИЯН СВІТУ ВІДЗНАЧАЮТЬ РІЗДВО 25 ГРУДНЯ

Перейти на григоріанський календар — це вимога часу, середовища та здорового глузду. Це допоможе українському християнину позбутися відчуття окремішності, відірваності від світового християнства, зробити крок уперед, продемонструє нашу відкритість, уміння йти в ногу з часом, зберігаючи нашу ідентичність. Про це розповів апостольський екзарх для українців-католиків в Італії владика Діонісій Ляхович.

«Святкувати Новий рік перед Різдвом не є нормально. А з огляду на те, що ми маємо Різдвяний піст, який готує нас до великого празника Різдва Христового, гучні святкування Нового року створюють своєрідний дисонанс у духовному житті», — сказав він.

Владика Діонісій Ляхович наголосив, що за астрономічними даними, григоріанський календар є точніший за юліанський. Його ми дотримуємося у своєму повсякденному житті. Це зрозуміли також 75 % християн у світі, серед яких католики, протестанти та православні.

«Показово, що більшість православних християн,

а саме віряни Антіохійської (Сирія), Олександрійської (Африка), Кіпрської, Румунської, Елладської (Греція), Болгарської Церков, Константинопольського Патріархату перейшли ще у 1920-х роках на «новий» календар. І лише ті Церкви, на яких віддавна впливала Москва, користуються «старим» календарем. Це стосується вірян Російської, Єрусалимської, Сербської та Грузинської Церков, афонських монастирів, а також православних України й Білорусі», — додав він.

Владика Діонісій нагадав, що григоріанський календар впровадив Папа Григорій XIII, щоби виправити неточності юліанського. Більшість країн світу прийняли його та користуються григоріанським календарем у світському та церковному житті.

«Від XVI до XX століття минуло ще 400 років. Тому зараз різниця між календарями (юліанським та григоріанським) становить 13 діб. Саме тому понад 75 % християн світу, серед яких і католики, і православні, відзначають Різдво 25 грудня, і лише 25 % людей святкують його з тринадцятиденним запізненням», — підкреслив він.

Нагадаємо, предстоятель ПЦУ Митрополит Київський і всієї України Епіфаній заявив, що святкування Різдва Христового в один день 25 грудня в Україні можливе після того, коли до такого рішення «дозріє» Церква та віряни. В Україні Різдво більшість православних та греко-католиків традиційно відзначають за юліанським календарем 7 січня.

Подано за: «Главком»

СВІТ ЩЕ НІКОЛИ НЕ БУВ ТАКИМ УКРАЇНСЬКИМ

«Українська правда» вирішила підсумувати рік разом з Борисом Гудзяком – інтелектуальним авторитетом, головою Філадельфійської архієпархії УГКЦ у США, президентом Українського католицького університету у Львові.

Майже весь 2020 рік пан Гудзяк спостерігає за Україною та українцями з-за океану – через пандемію коронавірусу він безперервно перебуває у США. Але вже з перших хвилин розмови стає зрозуміло – найважливіші події не проходять повз його увагу.

У розмові з УП Борис Гудзяк розповідає, як 2020-й змінив відчуття людської самодостатності, порівнює рівень свободи українського та американського суспільств і пояснює, чому часом Церква має «гладити проти шерсті». І чому зараз – саме той час.

«Реальна поразка України – це збіднення людей»

► Владико, ви вже рік не були в Україні через пандемію коронавірусу. Чи вдалося вам за цей час переосмислити своє бачення України, відкрити в ній щось нове з далекої відстані?

Вл. Б. Гудзяк: Я використовую цей час для осмислення багато чого, передусім себе самого – і я вдячний за цю нагоду, хоча вона прикра і болісна. Ми втратили 18 духовних осіб в нашій митрополії в Америці – єпископа, 10 священників, 7 монахинь. Ми говоримо з вами в день похорону Ігоря Скочилися – нашого викладача, мого колеги, особи, яка була однією з колон Українського католицького університету. Він помер від ковіду, як і тисячі, сотні тисяч людей в усьому світі.

Ми живемо в епоху, коли перший раз у західній цивілізації людина каже, що правди не існує – є твоя правда і є моя правда. Ти кажеш – біле, я кажу – чорне, але це твоє право, правда? Я не буду посягати на твоє право, ти можеш біле назвати чорним.

Уже 30 років, з того часу як вирішив повернутися на Батьківщину своїх батьків, я не бував поза Україною так довго. Що змінилося? Через відстань і час я став менше цікавитись політичним життям України. Моя увага зосереджена на людях, на людському досвіді. Досвіді не якоїсь верхівки в Києві, а жертв, скажімо, повені, яка була в Карпатах. Десь перед очима моїми є ці переповнені лікарні, люди, які не можуть дозво-

С-на: Opinion.ua

лити собі медикаментів чи не мають до них доступу. На людському досвіді хлопців і дівчат в окопах на сході. Тобто від Карпат до Донбасу українці знаходяться в екстремальних умовах. Проблематичність проявляється у різних невдачах і недоречностях у діях президента та уряду. [...]

► Чому на відстані ви стали менше цікавитись саме політичним життям України?

Вл. Б. Гудзяк: Можливо тому, що раніше надто багато присвячував цьому часу. Принаймні останніх два десятиліття – від убивства Георгія Гонгадзе, акцій «Україна без Кучми», Помаранчевої революції, періоду Януковича, до Революції Гідності й цих пореволюційних років – велика частина моєї уваги була скерована на політичні процеси, проблеми й надії на реформи.

Сьогодні, розуміючи, що на відстані мої можливості впливати на політичні процеси наближаються до нуля, мені лишається цікавим і важливим досвід людини. Як колись казала Мирославові Мариновичу Михайлина Коцюбинська – можна любити людство, лише люблячи конкретних людей. Ми любимо Україну, коли любимо конкретних українців. Ті, хто кажуть, що люблять і служать Україні, але не люблять українців – тих конкретних людей, зокрема знедолених, потребуючих – є неправдомовцями.

Продовження на 5 стор. ▼

СВІТ ЩЕ НІКОЛИ НЕ БУВ ТАКИМ УКРАЇНСЬКИМ

▼ Продовження. Початок на 4 стор.

◀ С-на: Theukrainians

Політики приходять зі своїми гаслами і відходять часто, на жаль, з невиконаними обіцянками – і цикл маніпуляцій і корупції продовжується. Я це говорю не з розчаруванням, а як людина, яка захоплюється конкретними українцями, їхньою творчістю, послідовністю, принциповістю. А також конкретними українцями, які терплять, які мають особливі потреби та пульсуюче серце у своїх грудях.

Мене захоплює українське паломництво від страху до гідності, воно ще довго буде тривати. Вважаю особливим привілеєм мого життя те, що можу бути духовним супутником, супроводжувати різних людей чи в Україні чи поза її межами.

►► **Якщо перейти від конкретних українців і подивитися ширше – на суспільство загалом. Які перемоги українського суспільства у 2020 можете згадати?**

Вл. Б. Гудзяк: Не лише в українському суспільстві, а й в інших країнах, на різних континентах, цей рік став нагодою для особливої солідарності. На моєму полі зору було чимало людей, бідних і багатих, і, скажімо, підприємців, які переживають за ближнього, простягають руку. Не кажу, що це була більшість українського суспільства – тут зараз для мене статистика недоступна, але було багато проявів. Перемоги українців є в малих речах, у щоденних кроках. Вони залишаються у моральній скарбниці та збагачують наш народ.

►► **А поразки?**

Вл. Б. Гудзяк: [...] Реальна поразка України – це збіднення людей. Узагалі один з болючих наслідків цієї ковідної кризи, пандемії у світі – збіднення бідних і ріст в ширині й глибині провалля між заможними, багатими і маргіналізованими. Аналітики кажуть, потрібні десятиліття, щоб зблизити ці екстрими.

Поразка не лише 2020-го року, але останніх двох чи навіть двох з половиною десятиріч років – це вимушена міграція 10 мільйонів українців. Хоча для України ресурси, які її вихідці надсилають до своїх родичів, є важливою частиною економіки, та й цікаво спостерігати як поповнилася і розширилася світова мережа українців. Проте не можемо не звертати уваги на страждання, пов'язані з розлукою, розбиттям родин, травмами, які неодмінно трапляються, коли людина змушена виривати своє коріння і переноситися на інший, не завжди сприятливий ґрунт. Факт, що не

може бути України без українців. Українців в Україні стає чимраз менше.

«Світ усвідомлює Україну»

►► **Ви згадували про шлях українського народу від страху до гідності. Наскільки, на вашу думку, за 2020 рік український народ виріс у своїй гідності і свободі?**

Вл. Б. Гудзяк: Вважаю, що кожен рік незалежності приносить новий досвід. У мене зараз тимчасово в хаті поселились два хлопці з України – одному 40, другому 30 років. Мені цікаво, спілкуючись з ними, розуміти, що періоди радянських поневірянь багатьох народів для них є далеким історичним фактом. Цей досвід їх уже не тяжить, як старших людей, яких я зустрічав на початку 1990-тих. У цьому вони вільніші.

Спостерігаю, як розвивається українська культура. Ще ніколи не було стільки українських книг, українських фільмів. Ще ніколи не розвивалася так українська наука! Світ усвідомлює Україну. Українці стають глобальними – є громади в Китаї, Єгипті, не лише в Європі, Америці чи в Австралії. Українська свобода і український світ росте. Властиво, світ ще ніколи не був таким українським.

►► **А наскільки українське суспільство у своїй свободі відстає від американського?**

Вл. Б. Гудзяк: Менше, ніж колись. Бо, з одного боку, за останні 30 років є стрибок української свободи, а з іншого – вражаючий регрес американської демократії.

Наведу доволі банальний, але наочний приклад. Коли я у 1988 році на шість місяців приїхав стажуватися до Києва, то дозволяв собі один дзвінок на місяць до батьків в Америку. Приходив на головпоштамт у центрі, на Майдані Незалежності, і замовляв розмову. Кожного разу треба було довго чекати. Я якось запитав – а чому ж так довго? Мені відповіли – в Україні є всього 30 міжнародних ліній. Ви можете таке уявити? Тепер у вашому товаристві, у кожній студентській аудиторії є 30 міжнародних ліній. Запитайте тих, хто має більше 65 років, чи вони в радянський час дзвонили за кордон? Ніхто навіть не думав дзвонити за кордон, не уявляв, що це можливо. Це так, наче б я зараз вас питав, чи ви часто дзвоните на Марс. Не дзвонили, бо це було неможливо, не було такої опції.

Продовження на 6 стор. ▼

СВІТ ЩЕ НІКОЛИ НЕ БУВ ТАКИМ УКРАЇНСЬКИМ

▼ Продовження. Початок на 4 стор.

На цьому простому прикладі видно, що свобода українців є абсолютно не співмірною з тією, якою вона була 30–35 років тому. Проте, чи зросла наша відповідальність? Бо свобода не є лише можливістю робити що-небудь. Правдива свобода є можливістю робити правильно, чинити здорову життєдайну справу. І тут у нас є велике поле для росту.

Мені прикро бачити, повернувшись до Америки після 30 років проживання на європейському континенті, що в американському суспільстві, освіті, культурі й політичному житті є такі глибокі проблеми. Є здобутки, скажімо, свідомість про расову нерівність росте, і дай Боже, щоби ці столітні несправедливості вирівнялись. Проте я відчуваю, що ця імперія губить свою моральну, ідейну основу. І тут велику роль, мені здається, відіграє маргіналізація Бога у живій свідомості, соціальній та політичній культурі Америки. Америка навіть на своєму доларові пише...

►► **In God We Trust [На Бога сподіваємося – укр.]**

Вл. Б. Гудзяк: Так, але це чомусь більше лишається на папері. А коли нема Бога – нема святості, немає визнання Богом даної гідності. Усе стає контрактом, легальною умовністю. Сьогодні твоє життя є святе, завтра в нас буде новий закон – і тебе, старенького, немічного, можна позбутись. У релігійному і церковному житті в історії було багато ідолів, вони є і сьогодні. Але коли ми з самих себе робимо ідолів, тоді стаємо на дорогу втрат, розбрату, розгублення і, можливо, загибелі моральної чи фізичної.

20-те століття показало, що два ідолопоклонства – нацизм і комунізм, призвели до невимовного страждання і до десятків мільйонів жертв. У 20 столітті тоталітаризми і війни, геноциди, які вони спричинили, призвели до приблизно 180 мільйонів смертей.

Радянський Союз був першою країною, яка запровадила політику абортів. Усім відома довготривала політика комуністичного Китаю про одну дитину у родині.

Ми живемо в досить дивний час, коли не просто визначити те, що, здавалось би, є очевидним – ким є чоловік, ким є жінка, ким є сім'я. Розхитана антропологія, і немає спільних знаменників – розуміння, ким є людина. І мені здається, що це є доволі небезпечно в Америці, у так званих розвинених країнах, але і в Україні також.

►► **У цьому контексті запитаю про нещодавню ситуацію зі словами Папи Римського Франциска щодо одностатевих союзів і закону про цивільні партнерства. На вашу думку, чи буде готова Церква в найближче десятиліття визнати одностатеві союзи?**

Вл. Б. Гудзяк: Основне церковне вчення є незмінним, бо воно приходить через об'явлення, воно від Бога. Що старається сказати Папа Франциск? Що треба поважати всіх людей, ким би вони не були. Його слова щодо цивільних партнерств для гомосексуальних пар пов'язані з конкретним контекстом – ситуацією в Аргентині, де була суспільна дискусія щодо можливості одностатевих шлюбів.

Я маю багато знайомих одностатевої орієнтації, я їх шаную, люблю, багатьом я є вдячний за їхній внесок у моє життя. І, напевно, не в повній мірі, але я стараюсь розуміти і бути чуйним на страждання, пов'язане з життям кожної людини, зокрема людей так званих нетрадиційних орієнтацій. Вони з різних причин часто були і залишаються маргіналізованими. Ми,

християни, маємо високу і незмінну заповідь Христову – шанувати і любити всіх людей, ким би вони не були. Але це не означає відкидати те, що Господь нам передав через іудейсько-християнську спадщину. Церква визнає, що різні речі відбуваються. Церква визнає, що є певні реальності, навіть якщо ці реальності не згодні з вченням Церкви. Але я не передбачаю, щоби католицька чи православні Церкви визнавала одностатеві шлюби – ні сьогодні, ні в майбутньому.

►► **Але чи не руйнується в такому випадку конструкт пошани до цих людей і до їхнього права мати сімейний союз?**

Вл. Б. Гудзяк: Ми швидко не дамо відповіді, бо треба пояснити, що є право, що взагалі є наше право. Зараз розуміння права є дуже неадекватним. Ми живемо в час, коли емоції та бажання рівняються з правом – як я щось хочу, я маю на це право. Це є одна з рис сучасної свідомості. Однак, так не може бути.

►► **Чи погоджуєтесь з журналом Time, який назвав 2020-й – найгіршим роком в історії?**

Вл. Б. Гудзяк: Time назвав 2020-ий найгіршим роком, бо це вдалий заголовок, на який всі клікнуть – він відповідає відчуттям, досвіду великої кількості людей. Але самі автори цього числа журналу пишуть, що не 2020-й найгірший – а ми просто гірших не пам'ятаємо. Не пам'ятаємо Столітньої війни та інших великих воєн, чуми – Чорної смерті, яка забрала 20 % населення Європи, іспанки, коли в 1918–1920 померло, за різними даними, 40–50 мільйонів, Великої Депресії, Голокосту і Голодомору. Ці втрати для сучасних людей є просто цифрами або ж сумними фактами історії. Навіть недавні геноциди в Руанді чи колишній Югославії стерлися з глобальної пам'яті. Ми любимо яскраві вислови і чорно-білі висновки. Звичайно, рік важкий, але у ньому є можливості для солідарності.

«Ми часто маємо відчуття самодостатності. Цей рік вчить іншого – ми всі залежимо один від одного».

►► **Ви говорите, що використовуєте час без України на переосмислення, передусім, самого себе. Що вам вдалося відкрити в собі за 2020-й рік?**

Вл. Б. Гудзяк: Цей рік вчить мене смиренню. Я побачив, скільки в мені ще смішних претензій на здатність щось контролювати, щось змінити своїми стратегіями. Ми, дорослі люди, часто маємо відчуття самодостатності. Але цей рік вчить нас іншого – ми всі залежимо один від одного, у цих обставинах ми не можемо самотужки спастися. Але передусім наше життя є великим даром – не нашим досягненням чи витвором. Даром від Бога.

Я останніх 9 днів перед Різдвом, яке ми будемо святкувати 25 грудня, стараюся віддатися Богові. Не скидаючи з себе відповідальності, але звільняючись від претензії самодостатності. Це мені не просто вдається. Бо я довгий час був у такому ритмі проєктів, стратегій – тепер бачу, що маленький вірус, субмікроскопічний, може нас цілком перезорієнтувати. І йдеться не лише про вірус, очевидно. Йдеться про наші ілюзії. Коли ж дивишся правді у вічі, розумієш, що кожен з нас обдарований життям, то отримуєш справжню свободу. Коли починаєш жити вдячністю, розумієш, що ти багатий, бо отримав багато дарів.

Продовження на 7 стор. ▼

СВІТ ЩЕ НІКОЛИ НЕ БУВ ТАКИМ УКРАЇНСЬКИМ

▼ Продовження. Початок на 4 стор.

► Відчуття вдячності приходить з віком?

Вл. Б. Гудзяк: Є така прекрасна дитяча вдячність, вдячність несподіванки, яку має дитина – такі широкі очі. З віком ми можемо ставати більш цинічними. А з другого боку, ми можемо все ж таки рости в мудрості. Я думаю, що мудрість і вдячність є нерозривними. Там, де немає вдячності, мудрість просто неправдива.

► Владико, а що ви сьогодні визначаєте для себе головними цінностями в житті?

Вл. Б. Гудзяк: Для мене зараз дуже важливе смирення. Цього слова, поняття багато хто не розуміє.

► І боїться, можливо.

Вл. Б. Гудзяк: Боїться. Етимологія цього слова в церковнослов'янській йде від словосполучення «со миром». Це є життя у мирі. Ми би могли сказати – у щоденному спокої, але мир є набагато більше, ніж спокій. Мир – це відповідне відношення до Бога, до ближнього, до всього. Це не означає себе штучно применшувати, це просто означає себе не роздувати, не мати ілюзій про себе і своє місце у Всесвіті. Знати своє місце, знати своє покликання – це є складові правдивого смирення, правдивого миру.

Я би хотів менш поверхово захоплюватися і поверхово розчаровуватися людьми чи обставинами. А в щирій автентичний спосіб стояти перед таїнством життя. Тобто зустрічати людей, обов'язки, кризи, творчість, поразки, смерть у мирі, з такою, можна сказати, теплою легкою усмішкою в душі. У ковідний час, передріздвяні дні і на початку сьомого десятка мого життя – це є мій головний пріоритет.

«Церква часом має "гладити проти шерсті"»

► Українська Греко-Католицька Церква сьогодні встигає йти в ногу з суспільством?

Вл. Б. Гудзяк: Так і ні. І це має свої позитиви і негативи. Українське суспільство складається з людей, які мають пороки. Наше політичне життя, наша приголомшлива корупція, війна, сімейні негаразди, високий рівень алкоголізму, абортів і т.д. показує, що всі люди – українці і не українці – мають пороки, є проблеми.

Завдання Церкви – йти поруч з проблематичним суспільством, супроводжувати його, але одночасно плисти проти течії. Церква часом має «гладити проти шерсті»... Як вона робила, скажімо, у 20 столітті, у радянський час. Роль Церкви не є плескати по плечі людину в кожних обставинах. Покликання Церкви, нас усіх – свідчити один одному про правдиві речі.

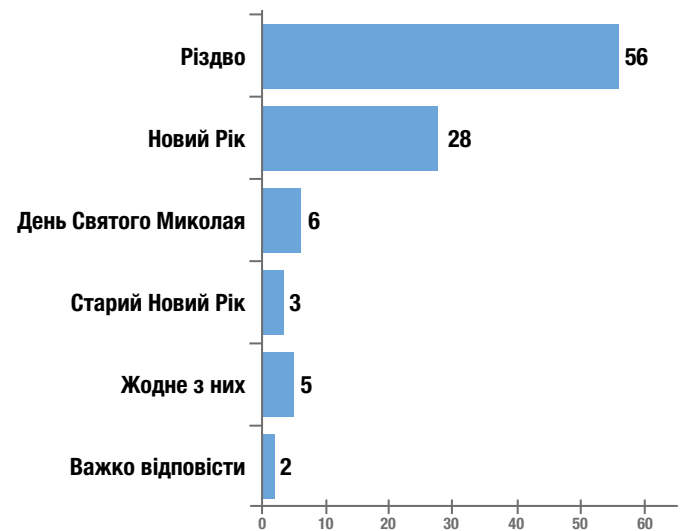
Ми живемо в епоху, коли перший раз у західній цивілізації людина каже, що правди не існує – є твоя правда і є моя правда. Ти кажеш – біле, я кажу – чорне, але це твоє право, правда? Я не буду посягати на твоє право, ти можеш біле назвати чорним. Можливо, ти маєш на це право, але це не є правдою. І тут є велика епістемологічна проблема – як ми пізнаємо правду? Якою і чим вона є? Остаточною правдою в християнському розумінні не є щось, а є хтось. Христос є правда, дорога і життя.

► Чи не зруйнували Zoom-служіння і Facebook-трансляції близькості між прихожанами і священниками?

Продовження на 8 стор. ▼

СОЦІОЛОГІЯ: РІЗДВО ВПЕРШЕ СТАЛО УЛЮБЛЕНИМ СВЯТОМ

Яке з цих новорічних свят Ви любите більше?

Різдво вперше стало улюбленим святом серед українців. Упродовж двох з половиною десятиліть українське суспільство надавало перевагу Новому року. У минулі три роки прихильність до Різдва та Нового року була приблизно однаковою. Нарешті, згідно зі святковим соціологічним опитуванням групи «Рейтинг», любов Різдва перевершила Новий рік, і то з яким співвідношенням! – 56% проти 28%. Для порівняння, попереднього року 43% українців відчували більше тепла до Нового року, а 40% – до Різдва. Цього року Різдво переважає над Новим роком у всіх регіонах – за винятком сходу. У східних областях із мінімальною різницею все ще більше люблять Новий рік – там співвідношення настроїв подібне до тих, котрі ще торік мала ціла Україна. («Збруч»)

РІЗДВО ЯК ЩЕ ОДИН ПРИВІД ПЕРЕСЛІДУВАТИ ХРИСТИЯН

Доки в Україні точаться дискусії, коли варто святкувати Різдво, мільйони людей у всьому світі святкують його підпільно. Християни в африканських та азійських державах постійно зіштовхуються з погрозами, насильством чи утисками з боку недружніх до християн груп (найчастіше це ісламісти). Християни на Близькому Сході, зазвичай святкують в сімейному колі без афішування свята, бо зайва увага може спровокувати радикальних мусульман. Єдиною дружньою до християн країною на Близькому Сході залишається Ліван. Також, попри постійну нестабільність, зростає присутність християн у державах Перської затоки, що здавалося неможливим ще кілька десятиліть тому. Значно гіршою залишається ситуація далі на схід. В Індії радикальні індісти систематично погрожують і вчиняють напади на християн. Подібною є ситуація і в Пакистані. Але найскладніша ситуація залишається в Африці. Напередодні початку Адвенту ісламісти напали і закидали коктейлями Молотова православні церкви та будинки християн за 200 миль на південь від Каїра. Ще більш жакливою є ситуація в Нігерії, де терористи з Боко-харам напали на християнське село та спалили церкву за кілька днів до Різдва. Терористи вбили сім людей, спалили з десяток будинків та викрали зібрані християнами продовольчі товари, які готували, щоб роздати жителям на святкування Різдва. **Варто не забувати в молитві про тих братів і сестер, які не мають таких сприятливих умов для сповідання своєї віри, як мешканці України.** («Християни для України»)

НЕ СТАЛО ХРАМУ...

На одну українську церкву в Канаді стало менше. У містечку Гілберт-Плейнс у провінції Манітоба 27 листопада було демонтовано православний храм святих Володимира і Ольги, зведений 1933 року. Офіційні причини руйнування не відомі. Ймовірно, йдеться про аварійність будівлі внаслідок занедбаності.

На жаль, багато старих українських церков в провінціях Альберта, Саскачеван, Манітоба, внаслідок спустіння поселень, де вони розташовані, залишаються без догляду і руйнуються. (Diaspora.ua)

СВІТ ЩЕ НІКОЛИ НЕ БУВ ТАКИМ УКРАЇНСЬКИМ

▼ Продовження. Початок на 4 стор.

Вл. Б. Гудзяк: Побачимо. Це годі і сказати, треба буде вийти з цих карантинів і локдаунів.

►► Ваша Церква досі на карантині?

Вл. Б. Гудзяк: В Америці ми зобов'язані дотримуватися карантинних правил: має бути соціальна дистанція, до церкви можна приходити, але треба бути в масках. Але скажімо, зараз у Філадельфії заборонені всі інші зустрічі, крім церковних, де більше, ніж 10 осіб, навіть вдома на Різдво, навіть членів родини не може бути більше 10.

Під час карантину ми починаємо розуміти те, що ми в принципі знали: Церква – не будинок, передовсім Церква – це є тіло Христове, це люди, які перебувають у спілкуванні, у стосунках, у любові. Фізична близькість для цього має колосальне значення, але ми також зрозуміли, що можна плекати ці стосунки, коли ми не можемо бути близько один до одного.

Мабуть, багато людей відійде. Ті, хто з обов'язку ходили до церкви, а тепер уже практично рік звільнені від цього обов'язку, можуть до так званого обов'язку не повернутися. Лишитися, так би сказати, лише онлайн, або взагалі лишити цю справу. Я переконаний, що поважний процент таких буде.

В Америці на кожного нового католика є 5 чи 6 католиків, які відходять від Церкви – статистично ми перебуваємо на спаді. Але з іншого боку – ще ніколи в історії людства не було стільки католиків і стільки християн. Церква зараз на висоті розвитку. На цифри треба дивитися з перспективи і з вірою.

►► Пам'ятаєте, як ви святкували Різдво у дитинстві?

Вл. Б. Гудзяк: Пам'ятаю, очевидно.

►► Який ваш найтепліший спогад?

Вл. Б. Гудзяк: Святвечір. З родиною і обов'язково ще з кимось «чужим» – мої батьки запрошували когось з самотніх членів української громади, завжди було вільне місце для померлих. Згодом ми колядували для сусідів, вже на Святвечір, і тоді йшли на нічне богослужіння.

Часом сніг намітав великі кучугури, бо моє місто Сіракузи – на п'ятому місці у світі щодо опадів снігу. І тоді, як ми верталися, я міг сам сісти перед ялинкою і роздумувати про цю близькість та інтимність Бога, який стає людиною. Надворі падав сніг, я дивився на великі лапаті сніжинки при світлі ліхтаря, і в цьому безмежному світі я малим щиро переживав Божу присутність серед нас.

►► А яке бажання загадували в новорічну ніч, на Різдво?

Вл. Б. Гудзяк: У нас Святвечір був дуже пов'язаний з розповідями батьків про своє дитинство в Україні. І ми знали, що українці не мають свободи, щоби святкувати Різдво. І слухаючи колядки Козловського, інші коляди мігрантів, ми молились за свободу України, за свободу Церкви в Україні. І вона здійснилась, вона прийшла. Зокрема й тому я вірю в чудо.

►► Як ви думаєте, що чекає Україну і українців у 2021 році? Чи буде він кращим і легшим за попередній, як нині всі сподіваються?

Вл. Б. Гудзяк: Основні людські виклики лишаться тими самими. Найбільший виклик – чи ми можемо любити і шанувати тих людей, які є поруч. А все решта є похідне.

Ольга Кириленко, УП

СВЯТА ЗЕМЛЯ: ПІСЛЯ ПІВСТОЛІТНЬОЇ ПЕРЕРВИ СВЯТО НА МІСЦІ ХРЕЩЕННЯ

На березі Йордану на схід від Єрихону розташоване місце, де згідно з переданням Ісус прийняв хрещення від Івана. Після 54-річної перерви францисканці Святої Землі зможуть відсвяткувати свято Господнього хрещення на цьому місці, відомому

як Каср-аль-Яхуд, що було зачинене для туристів після Шестиденної війни 1967 року, а згодом території площею 55 гектарів були заміновані. Лише 2000 року, з нагоди паломництва св. Івана Павла II до Святої Землі, було відкрито для доступу невелику частину локації. Протягом останніх років на цих теренах проведено величезну роботу з розмінування всієї площі, де за згодою палестинської та ізраїльської влади усунуено, загалом, коло 4000 мін. Процесом займалася британська гуманітарна організація «Halo Trust». Як наслідок, після півстолітнього закриття, храм Івана Хрестителя та монастир кілька місяців тому було повернуто францисканській Кустодії Святої Землі. (о. Тимотей Т. Коцур, ЧСВВ / Amedeo Lomonaco – Ватикан)

КАРДИНАЛ КОХ НА 40-РІЧЧЯ СВЯТИХ КИРИЛА Й МЕТОДІЯ ЯК ПОКРОВИТЕЛІВ ЄВРОПИ

Апостольським листом «Egregiae Virtutis» від 31 грудня 1980 р. св. Іван Павло II проголосив святих Кирила та Методія співпокровителями Європи. Відбулося це в соту річницю енцикліки «Grande Munus», якою Папа Лев XIII пригадав усій Церкві поста-ті та апостольську діяльність Солунських братів, внісши та-

кож свято на їхню честь до літургійного календаря римо-католицької Церкви. З нагоди сорокаріччя проголошення святих Апостолів слов'ян покровителями Європи, кардинал Курт Кох поширив звернення, у якому ввіряє їхньому заступництву єкуменічний шлях сьогодення, адже вони здійснювали свою місіонерську місію у єдності як з Константинопольською Церквою, яка їх вислала, так і з Римською, що підтримала їхні труди. Кардинал Кох нагадує, що Солунські брати «принесли в серце Європи грецьку й візантійську традицію», шукаючи та здобувши, водночас, «визнання літургійних текстів слов'янською мовою та своєї місії з боку Церкви Риму». «Святі Кирило й Методій, шановані на Заході та на Сході, є для всіх свідками тієї неподільної основоположної єдності, спроможної зберігати разом відмінності. Нехай же їхнє життя стане натхненням для стежок до єдності, а їхнє заступництво випросить її для нас», – побажав кардинал Курт Кох. (о. Тимотей Т. Коцур, ЧСВВ – Ватикан)

У ЛЬВОВІ ПЕРЕПОХОВАЛИ 428 ЖЕРТВ ПОЛІТИЧНИХ РЕПРЕСІЙ

У Львові на Личаківському цвинтарі, на полі почесних поховань № 76, перепоховали 428 жертв політичних репресій – в'язнів Пересильної тюрми № 25. У співпраці з меморіальним музеєм «Територія терору» фахівці комунального підприємства «Доля» упродовж 2017–2018 років провели ексгумацію останків

428 в'язнів Пересильної тюрми № 25. Присутні вшанували пам'ять загиблих покладанням квітів та лампадок до місця поховання та виконали Державний Гімн України. Також відбулась громадська панахида. Пересильна тюрма № 25 була створена у Львові восени 1944 року радянською окупаційною адміністрацією. Це була одна з найбільших тюрем такого типу в УРСР. Тюрма була огорожена цегляним і дерев'яним парканом заввишки 3 м. Основним призначенням був збір та відправка в'язнів «етапами» у виправно-трудова табори ГУЛАГу. У роки німецької окупації на цій ділянці міста знаходилось «львівське ґетто». На території тюрми були розташовані 21 барак, приміщення адміністрації, госпіталь. (Львівська ОДА; «Історична правда»)

Думи мої...

ПРО КРИЗОВИЙ 2020

Кризовий 2020-ий рік був і роком великих перемог. Всі ми знаємо звук розбитої ялинкової прикраси. Саме такий музичний супровід спіткав найдорожчу іграшку Кремля вартістю майже в \$10 млрд – трубопровід «Північний потік-2».

Минулорічні санкції призупинили будівництво газогону. Із запровадженням нових санкцій, які стосуються страхування та сертифікації трубопроводу, «Північний потік-2» залишиться просто меморіалом геополітичним мріям Кремля про диктатуру у Європі. Адже 335 голосів конгресменів, які підтримали законопроект, достатньо для подолання вето.

Щоб «Північний потік-2» перетворився на найдорожчий недобуд у Балтійському морі, було проведено багато зустрічей, аби переконати, що російський проект – це не тільки проблема України. Це, в першу чергу, питання енергетичної безпеки, геополітики та домінування країни-агресора у Європі. У Німеччині та США давно й активно працює російський лобізм. Росіяни залюбки підтримують місцевих політиків, забезпечують їм пристойний пенсійний пакет та прибуткове місце роботи. Тож викликів було багато, але спільними зусиллями ми змогли переконати більшість країн у небезпечності ПП2.

Більд (Bild.de) назвав кремлівський проект «Потоком смерті» і політичним проектом експансії Росії, а The Wall Street Journal – проектом, який збільшує залежність Західної Європи від Росії і послаблює альянс

НАТО. Віщуємо, що росіяни зроблять надзусилля і спробують обійти санкції. Але нам і українським політикам необхідно, щоб цей план не був реалізований. Ніхто не обіцяв, що буде легко. Але трубу тягнути не дарма. Її можна використовувати для поштових голубів, або кричати в неї для зняття стресу. До того ж вона може стати популярним аква-пам'ятником.

Кризовий 2020-ий також може закласти ґрунт для перемог у майбутньому. Ми зробили все можливе, щоб почати розробку власних родовищ на чорноморському шельфі. «Це неможливо, там Росія» – скажуть скептики. Перемога в Стокгольмі та реальна справа в Гаазі теж були «неможливими», але професійна командна робота, знання європейських правил та вміння за ними працювати роблять дива. Коли ми кажемо «Україна – це Європа» – ми маємо на увазі, що це професійність, партнерство та чіткість завдань.

Якщо дуже коротко – то розвідка і видобуток на шельфі дуже можливі. І ми можемо творити там дива, якщо будемо послідовні. Бо газ буде потрібен ще багато років, незважаючи на перехід на відновлювану енергетику. Газ – перехідне паливо, і що більше ми його видобуваємо, то більш сумним стає один керівник Газпрому та його начальник. Прізвища не мають значення.

Лана Зеркаль, з Фейсбуку

Думи мої...

ПРО 2021

У 2021 р. час у світі піде ще швидше. Проривні технології та інформаційна революція прискорює історію – все те, на що колись йшли десятиріччя, зараз відбувається за рік чи за місяці. Якихось років 20 тому важко було уявити, аби з однієї локації можна було отримати миттєвий доступ до всіх бібліотек світу, подивитися будь-яке ЗМІ, здійснити банківський переказ, легко поговорити по відео з будь-яким з протилежного боку планети. А зараз прилад, з якого у нас це можна зробити – у кожного в кишені.

Історія розвивається не поступально, як пророкували історики, а по шаленій експоненті.

Але шалений плін людства породжує ще більшу нерівність. І не лише економічну. Набагато важливіше, що між державами поглиблюється нерівність у їхній інституційній спроможності, їхньому технологічно-

му розвитку, зрештою, у рівні свідомості їхніх громадян. На планеті Земля ракети Маска, які під танці «бостонських роботів» торують дорогу до Марсу, 1.8 млрд людей не мають доступу до питної води, мільйони досі живуть збиральництвом, вірять у Ким Чен Ина або «рай» після мученицької смерті шахіда, а у сусідній Росії всі державні свята досі відбуваються на великому цвинтарі.

Україна – завмерла на периферії. Ми ще маємо шанс заскочити в останній вагон європейського світу, але він гальмується зовнішньою агресією та власною інфантильною владою. І тому, якщо ми хочемо вижити у цьому швидкому світі, кожен з нас має бути вдесятеро сильнішим за наших конкурентів, ворогів і самих себе, – тих, якими ми самі були лише вчора.

Новий швидкий світ – не має зон комфорту. Але він має тисячу вікон можливостей. Нехай у Новому році – ми зуміємо ними скористатися!

Сергій Таран, з Фейсбуку

Думи мої...

І ТАК СТОЛІТТЯМИ...

«Уряд Польщі розпочинає роботу над спрощенням процедури та можливостей, пов'язаних з оселенням у Польщі всіх нащадків жителів I-ї та II-ї Речі Посполитої, які заявляють про свій зв'язок з Польщею».

Міхал Дворчик,
керівник канцелярії Прем'єр-міністра Польщі.
6 вересня 2020 року.

Угорщина роздає громадянство всім колишнім мешканцям довоєнної Угорщини (тобто і українцям Закарпаття); Румунія претендує на всіх, хто до 1940-го мешкав на її теренах (в т.ч. і на українців Буковини); Росія – на всіх колишніх мешканців ССРСР. Тепер ще й влада Польщі ніяк не забуде своїх нереалізованих імперських амбіцій.

І всі хочуть асимілювати українців, перетворити їх в угорців, румунів, росіян чи поляків. Втратили українські землі, так хоч ясир заберемо...

І так століттями...

Олег Стецишин, з Фейсбуку

МЮНХЕН: ПЕРЕДАЧА ОМОФОРА МИТРОПОЛИТА ШЕПТИЦЬКОГО

22.12.2020 року в приміщенні Апостольської Екзархії в Мюнхені передано на руки о. Богдана Пушкарка омофор митрополита Андрея Шептицького для Архієпархіального музею імені Андрея Шептицького у Львові, вул. Кривоноса 1.

З Акту передачі: «До ново-заснованого музею передають численні експонати від різних жертводавців. Думаю, отже, що омофор, який переховується в сейфі Екзархії, повинен бути дарований для цього музею. Повинність цю сповняємо у відчутті великої пошани до Митрополита Андрея. Нехай він знайде стале місце побуту в цьому музею. Маю надію, що для багатьох відвідувачів це стане нагодою та причиною для глибшого переживання та вшанування особи Митрополита Андрея. Єпископ Петро, Апостольський екзарх».

(А.Ф.)

ПАМ'ЯТІ ІГОРЯ СКОЧИЛЯСА

Колеги, студенти та друзі діляться спогадами про Ігоря Скочиляса. (вибрані фрагменти)

Блаженніший Святослав ШЕВЧУК, Глава УГКЦ, Великий канцлер УКУ

(із повідомлення на офіційному сайті УГКЦ)

Із великим сумом сприйняв я звістку про те, що після ускладнень від коронавірусу повернувся до дому нашого Небесного Отця Ігор Скочиляс. Прийміть мої щирі співчуття та запевнення в молитвах за новопреставленого.

Пан Ігор, за свідченням багатьох, усі свої таланти: гострий розум, наполегливість, терпеливість – поклав на вівтар науки. Цю любов до науки він перейняв від свого учителя, визначного історика Ярослава Дашкевича, не тільки примноживши її своїм життям і клопіткою працею, а й запаливши нею сотні юних сердець. Віримо, що його послідовники завжди пам'ятатимуть свого улюбленого викладача у своїх молитвах.

Владика Борис Ґудзяк, Архієпископ і Митрополит Філадельфійський у США, Президент УКУ

Ми вдячні Ігореві за те, що він був таким, яким був – джерелом світла і надії. Усміхненим, хоч і часто заклопотаним, оповідачем історій – давніх та особистих.

Кілька тижнів він боровся з ускладненнями від коронавірусного захворювання, надія змінювалася відчаєм, а відчай – новою надією, родина шукала способів порятунку, спільнота УКУ гуртувалася в молитві, до якої долучалися сотні людей з усього світу. Однак хвороба виявилася сильнішою, і сьогодні наша молитва про зцілення змінилася на молитву про вічний упокій.

Сьогодні разом із болем втрати ми усвідомлюємо і глибоко переживаємо велике Боже благословення, яке на нас спливало через Ігоря Скочиляса. Господь благословив його допитливим розумом, вмінням працювати, талантом спілкування з людьми, прекрасними наставниками, благословив дружиною і донькою,

гарними стосунками з родиною, друзями і колегами. Ми не здатні проникнути в глибину таїнства і зрозуміти, чому від нас пішов цей світлий, відданий, добрий чоловік. Єдине, що ми можемо – це застигнути перед таїнством у молитві прохання про вічний упокій для слуги Божого Ігоря та сили для його найближчих.

Владика ПЕТРО (ЛОЗА), єпископ-помічник Сокальсько-Жовківський УГКЦ

Нам важко проводити в останню дорогу людину, яка багато робила для своєї сім'ї, Університету і Церкви. Молячись за померлими, ми часто відчуваємо сум, який вривається у наше зранене людське серце. Однак, коли звертаємося до Слова Божого, то знаходимо завжди потіху і розраду для кожного з нас, тому що для християнина смерть не є останнім словом нашого існування. На Парастасі ми чуємо слова: «Блаженні, яких вибрав і прийняв Ти, Господи». І після нього звучить: «І пам'ять їх з роду в рід».

Продовження на 12 стор. ▼

ПАМ'ЯТІ ІГОРЯ СКОЧИЛАСЯ

▼ Продовження. Початок на 11 стор.

Пан Ігор як історик старався про пам'ять нашого народу й Церкви, щоб зберегти і передати тим, хто приїде після нас. Цей стих підходить для нього, бо хочемо пам'ятати і дякувати Богові за роки його служіння. Ця пам'ять має зберегтися у всіх його працях, доробках, які він залишив для світу. Сьогодні складаємо пошану і вдячність Богові за дар його життя.

Пан Ігор повернувся до дому Отця, але ця розлука є короткою, бо всі ми також наближаємося до того моменту, коли переступимо через цей поріг. Єдине, що для нас залишається – це поручати самих себе у руки Всемилоного Бога. Нехай Він прийме душу покійного, і нехай Ігор для кожного з нас, за словами Блаженнішого Святослава, буде заступником з неба.

Владика Йосиф МІЛЯН, єпископ-помічник Київської Архiepархії УГКЦ

Його життя було таким, яке апостол Павло описав словами: «Ніхто бо з нас не живе для себе самого». Віримо, що і відхід у вічність блаженної пам'яті Ігоря є співзвучний із продовженням цитати Апостола на родів: «Коли ми вмираємо, для Господа вмираємо». Увесь науковий доробок, книги, статті, конференції, амбітні плани на майбутнє... Усе це ярко виразило те, як Пан Ігор любив Бога і Його Святу Церкву. Його життя не було простим писаним чи мовленим словом.

Андрій ЯСІНОВСЬКИЙ, декан Гуманітарного факультету УКУ

21 грудня дочасно упокоївся в Господі наш колега і товариш, завідувач кафедри історії Гуманітарного факультету Українського католицького університету, директор Центру релігійної культури, керівник науково-дослідної програми «Київське християнство», дослідник історії унійної Церкви і релігійної культури в Україні, заслужений проректор з наукової роботи (2016–2020) і декан Гуманітарного факультету (2010–2016) професор Ігор Скочилиас.

У 1990-х Ігор плідно працював над різними науковими проектами в Інституті історії Церкви Львівської богословської академії. Після захисту докторської дисертації про історію Галицької митрополії в 2010 р. він став деканом Гуманітарного факультету, де спричинився до успішної реформи історичної програми, розвитку аспірантури в галузі історії і започаткування нових гуманітарних напрямків – філології та культурології.

У рамках масштабної науково-дослідної програми «Київське християнство» згуртував довкола себе кілька десятків дослідників з України і з-за кордону, випустивши у світ два з половиною десятки томів джерельних видань і наукових досліджень з історії Київської Церкви, що стали одним із маркерів ідентичності нашої Церкви. Вічна пам'ять упокоєному в Бозі Ігореві.

Іванка ЗАХАРЕВИЧ, випускниця Гуманітарного факультету УКУ Янголе земний, зупинись...

Такі тексти завжди даються найтяжче. Коли сльози здушують горло, душа стоїть на колінах, схиливши голову, а розум не може сприйняти факт про невимовну втрату. Пан Ігор Скочилиас був Людиною науки, світла й посмішок. Вмів і любив жартувати, любив писати і креслити мої тексти, а точніше майже їх переписувати.

Він став деканом Гуманітарного Факультету УКУ, коли ми вступили до університету. Я була старостою курсу, і пан Ігор був моїм науковим наставником протягом усіх років навчання. Він був моїм Добрим Вчителем, Усміхненим Приятелем, Вимогливим Науковим Керівником. Він мало спав, і часто відписував мені о четвертій ранку, завжди хотів знати мою думку стосовно різних питань. Він, декан Гуманітарного факультету, радився зі мною, тоді ще студенткою першого курсу. Він мав до мене величезний кредит довіри.

Він бачив у мені Людину. Його людяність, повага і невичерпна доброта просто обеззброювали. Я ніколи не бачила пана Ігоря злим, знервованим чи агресивним. Попри свою зайнятість, він завжди мав для мене час. І говорили ми, здебільшого, не тільки про мою наукову роботу, а про життя.

Він навчив мене читати і писати по-новому. Писати і переписувати. Не боятися креслити. Він вболівав за кожен мій успіх, щиро тішився, коли бачив мій прогрес у текстах, всіляко допомагав і сприяв. Завдяки ініціативі пана Ігоря я побувала у різних архівах і розпочала своє навчання у Мюнхені. Коли я вагалась до останнього їхати чи ні, пан Ігор завжди вірив у мене більше, ніж я сама. Він засвідчував свою підтримку. Він молився за мене.

Він любив ділитися, розповідати смішні історії. Ігоре Медвідь, пам'ятаєш нашу улюблену, яку пан Ігор часто любив розказувати? Про те, як німці прийшли забирати в діда корову, а дідусь вийшов на подвір'я, витягнув вперед праву руку і сказав воякам: «Мінуточку!». Я досі чую у вухах сміх пана Ігора, і те, як він із витягнутою рукою показував того дідуса. Або якось, після не дуже успішного захисту курсової роботи одного зі студентів, пана Ігоря попросили зробити коментар. Пригадую, він тоді зітхнув, посміхнувся, встав, лагідно сказав: «Всякое диханіє хай хвалить Господа», і спокійно мовчки сів на своє місце.

Одного разу пан Ігор прийшов до нашої 318 аудиторії і розповів історію про одну дивовижну зустріч, яка, за його словами, дуже вплинула на його життя. Вранці, він, як завжди, у швидкому темпі ішов на роботу, був дуже заклопотаним і не звертав уваги на людей, що проходили повз нього, бо хотів якнайшвидше добратись до УКУ, щоб розпочати робочий день. Якось бабуся намагалась перейти дорогу і шукала когось, хто б міг їй допомогти. У ранкову пору, кожен, як і пан Ігор, поспішав на роботу чи навчання, чи мав купу інших справ, і зовсім не мав часу, аби перевести бабцю через дорогу. Пан Ігор також спочатку її не помітив і у швидкому темпі, пройшов повз неї. Тоді він почув, як хтось сильним голосом кликав: «Ангеле земний, зупинись!». Пан Ігор сказав, що не звернув на це уваги, і мовчки, не оглядаючись, йшов далі. Тоді голос зробився сильнішим, і хтось знову промовив йому в спину: «Ангеле земний, зупинись!». Тоді він спантеличено повернувся, і побачив бабусю, яка втретє сказала: «Ангеле земний, зупинись!». Професор підійшов до бабусі й запитав, чи вона звертається саме до нього. Бабця нічого не відповіла, лишень мовчки показала палицею на пішохідний перехід. Пан Ігор допоміг перейти їй дорогу і в спокійному темпі пішов на роботу. Він сказав нам, що після того випадку завжди старався бути уважним і знаходити час для кожного, кого він зустрічав на своєму шляху.

Подано за інтернетсторінкою УКУ

«У НАС КРАДУТЬ РІЗДВО ЯК У КАЗЦІ ПРО ГАРРІ ПОТТЕРА»

Україна зіткнулася з великим викликом, коли Різдво Христове перетворюється на світське Різдво без новонародженого Ісуса. Таку позицію висловив Отець і Глава Української Греко-Католицької Церкви Блаженніший Святослав у різдвяному інтерв'ю для радіо «Марія».

У чому полягає цей виклик? «Саме слово Різдво, – пояснює він, – означає день народження. Коли ми святкуємо Різдво і не кажемо чие, то виходить святкуємо Різдво без новонародженого. Це є доволі новий феномен, який трохи дезорієнтує нас, але водночас він потребує адекватної відповіді віруючих християн. Але скажу одразу, немає до кінця єдиної адекватної відповіді на цей феномен...»

Світське Різдво. Що це таке? Є Новий рік, пояснив Предстоятель УГКЦ, як світська вечірка і Різдво – як релігійна подія, яку святкували передусім віруючі люди. Світське Різдво тепер – це ще одна світська вечірка. За спостереженнями Блаженнішого Святослава, світське Різдво має три головні риси:

Найперше – це Різдво є дуже комерціалізованою подією. Це є потужна кампанія для шопінгу. У нашій традиції ми дарували подарунки не на Різдво, а на Святого Миколая. А тепер створюється певний бренд різдвяних закупок...

Друга риса світського Різдва – день якоїсь магії, чаклунства, день казки, яку ми знаходимо в історії про Гаррі Поттера. «Я це зрозумів, коли почув, що організатори ялинки на Софійській площі поставити на ялинку капелюх. Зрештою ялинка таки отримала вифлеємську зірку, але капелюх поставили збоку, а під ним крісло. Виявляється, для того, аби сідати під ним і загадувати бажання. У Гаррі Поттері теж було Різдво, навіть була фігура викрадача Різдва... Але той світ магії нічого не має спільного зі справжньою релігійною дійсністю», – розповів Предстоятель.

Іван Дашко, «Втеча до Єгипту»

І третя риса – світське Різдво, яке позбавлене будь-якого релігійного змісту. Його святкують представники різних релігій, навіть невіруючі. Святкують як певну нагоду для свята, але не як Різдво Христове.

«Тому Папа Франциск називає такого типу секуляризоване Різдво "викраденим Різдрвом". Це є виклик. Християни втрачають монополію на Різдво, якщо так можна висловитися», – відзначив Блаженніший Святослав.

«Це є справді виклик, бо цю нову культуру, яка ось виринає, ми покликані євангелізувати. Ми повинні це "вкрадене Різдво" повернути Христові. Ми повинні внести контекст Спасителя в суспільство, яке гониться за комерцією, за магією, втрачаючи зв'язок з Богом, який є присутній тут і зараз», – наголошує він. «Ми можемо стати схожими до тих, – просить задуматися Глава УГКЦ, – до кого стукало святе сімейство, а їм відповідали: для вас тут місця немає».

Департамент інформації УГКЦ

XI

АНДРІЇВСЬКА ЦЕРКВА ПІСЛЯ РЕСТАВРАЦІЇ

Одна з найвідоміших барокових пам'яток України – Андріївська церква, знову відкрита для відвідувачів після 11 років реставрації. Її звели ще в 1767 році за проєктом відомого архітектора Бартоломео Растреллі, а в 2009 році почалась наймасштабніша за три століття реставрація.

На всі роботи витратили 5,3 мільйона доларів. При цьому довелося робити бетонні укріплення самої гори, на якій стоїть церква, підвести майже нові фун-

даменти та серйозно реставрувати внутрішнє та зовнішнє оздоблення. Як розповіла у розмові BBC News Україна директор заповідника «Софія Київська» Неля Куковальська, безпрецедентні за масштабами роботи зробили вперше за весь час існування церкви.

Храм належить державі, проте з 2018 року його частково передали у користування Вселенському патріархату – тут розташоване його представництво в Україні. Під час богослужінь вхід до церкви буде вільним, а в інший час вона функціонуватиме у режимі платного музею. Неля Куковальська показала BBC News Україна найцікавіші деталі реставрації архітектурної перлини Києва.

Продовження на 14 стор. ▾

Повернутися на 1 стор. ▲

АНДРІЇВСЬКА ЦЕРКВА ПІСЛЯ РЕСТАВРАЦІЇ

▼ Продовження. Початок на 13 стор.

ЦІКАВІ ЗНАХІДКИ

У 2009 році Андріївська церква опинилась у реальній небезпеці, адже весь схил почав з'їжджати до Дніпра. Після зовнішніх укріплень три роки тому реставратори почали працювати всередині храму. Науковці прагнули відтворити максимально автентичний вигляд церкви, яким він був під час будівництва у XVIII столітті. Церква планувалась разом з Маріїнським палацом, а тому їхній стиль дуже схожий. Ретельно вивчали усі матеріали та фотографії, а також відтворювали первісні кольори внутрішнього оздоблення.

Престол церкви у радянські часи не чіпали й там реставратори знайшли на його цегляній основі запис про освячення храму 19 серпня 1767 року. Раніше про нього науковці не знали. Під час реставрації куполу науковці знайшли записку ще від своїх радянських колег, які в 1950-х роках робили внутрішній ремонт храму.

УНІКАЛЬНИЙ ІКОНОСТАС

Від попередників реставраторам дістався ще один сюрприз. Науковці раніше звертали увагу на те, що послідовність розташування ікон у іконостасі була неканонічна. Під час реставрації на це знову звернули увагу і знайшли архівне фото дорадянських часів з автентичним зображенням іконостасу. Виявились, що у 1950-х роках реставратори не занурились у питання канонічності та повставляли ікони після реставрації у «чужі» рами, адже частина з них мала схожі розміри. «З 39 ікон іконостасу 13 переплутали місцями. Зараз повернули іконостас у тому задумі, який закладав Растреллі», – запевнила Неля Куковальська.

Усі ікони робили за ескізами Растреллі петербурзькі майстри, які також виконали «Таємну вечерю» спеціально для Андріївської церкви. Вона розташована у вівтарній частині й під час служб її неможливо побачити. Але поза службами музейники даватимуть змогу на неї поглянути.

Як вказує Неля Куковальська, в Андріївській церкві зберігся єдиний у світі бароковий іконостас, який проектував Растреллі. Ще один зберігся в Росії, але тільки частково. На іконостасі десь зникли два хрести. Реставратори припускають, що їх відбили в радянські часи. Зараз хрести відновили.

ЗОБРАЖЕННЯ ШЕВЧЕНКА?

Коли реставрували картину Платона Бориспольця

«Проповідь Андрія Первозваного», то науковці звернули увагу на схожість одного з персонажів з образом Тараса Шевченка. Цю картину автор подарував на сторіччя освячення церкви 150 років тому. Мистецтвознавці дійшли до висновку, що на ній зображений Тарас Шевченко. Раніше на цю схожість не звертали увагу. «В час написання картини Шевченко був арештований і на знак солідарності друг увічнив його в образі вершника. Картину малював у Парижі, коли став студентом художньої академії», – запевняє Неля Куковальська. Хоча документальні докази чи зізнання самого автора у цьому не збереглися.

До реставрації на вході до церкви був великий тамбур. Його спорудили на початку XX століття для економії тепла, а зараз його прибрали й надали входу первинного вигляду. Коли тамбур розібрали, то знайшли первісні петлі, на яких опирались двері у XVIII столітті. Їх спеціально зберегли і лишили як музейні експонати.

Нинішні двері у церкву – нові, зроблені у стилі бароко. «Жодних замальовок чи фіксацій, як виглядали первісні двері немає. Відомо тільки, що вони були дубові», – розповіла Неля Куковальська.

**Віталій Червоненко, Олег Карп'як,
BBC News Україна**

СТУПИТИ НА ДОРОГУ БРАТЕРСТВА (7)

Знайомимо вас з новою енциклікою Папи Франциска на тему братерства та соціальної дружби.

Пропонуючи у другому розділі енцикліки «Fratelli tutti», названому «Чужинець на дорозі», погляд на події в світі в світлі Ісусової притчі про милосердного самарянина, Папа звертає увагу на те, що ця історія постійно повторюється, й ми можемо замислитися над тим, з якими персонажами ОТOTOЖНЮЄМОСЯ.

Як зазначає Святіший Отець, ця «проста й прямолинійна розповідь» містить «увесь динамізм внутрішньої боротьби, що відбувається в опрацюванні нашої самобутності». Адже вирушивши у подорож, обов'язково зустрінемо поранену людину. І сьогодні таких «дедалі більше». «Залучення чи виключення страждуючого на узбіччі визначає всі економічні, політичні, соціальні та релігійні проекти. Кожного дня стоїмо перед вибором або бути добрими самарянами, або байдужими перехожими, що зберігають дистанцію. І якщо поширимо погляд на цілісність нашої історії та на світ загалом, всі ми є або були цими персонажами» (69), – пише він.

«Людина віри може не бути вірною тому всьому, чого та ж віра вимагає», але «почуватися ближчою до Бога і вважати себе гіднішою від інших», а парадокс полягає в тому, що, іноді, «ті, які кажуть, що не вірять, можуть жити Божою волею краще від віруючих».

Глава Католицької Церкви звертає увагу на те, як відмінності між учасниками події повністю перетворюються, зустрівшись із болючою дійсністю. Вже нема різниці між мешканцем Юдеї чи Самарії, між священником і купцем, а лише два типи людей: ті, які беруть на себе тягар болю, й ті, які обходять здалеку. В цій ситуації падають наші розмаїті маски, це «година істини». «Чи схилимося, аби доторкнути-ся та обробити рани інших? Чи схилимося, аби взяти на плечі одні одних?» – запитує Папа, додаючи, що це «актуальний виклик», якого не слід боятися (70).

За словами Святішого Отця, ця історія повторюється. Дедалі очевидніше, що соціальна та політична недбалість перетворює різні місця світу в «пустинні дороги», на яких внутрішні й зовнішні протиріччя, «слухні» грабунки залишають багатьох лежати

Катерина Кузів, «Архистратиг Михаїл. Поверження Сатани»

на землі на узбіччі... Ісус же не пропонує альтернативного розвитку подій, але виявляє віру в «кращу частку людського духу», заохочуючи підняти страждуючого та будувати гідне суспільство (71).

Папа пропонує детальніше приглянутися до учасників цих подій. Притча розпочинається із розбійників. Відправною точкою Ісус обирає «вже довершений напад», бо не хоче, щоб ми зупинилися лише на наріканні на факт і шуканні винуватців, бо «ми їх знаємо». Може виникнути запитання: чи залишимо пораненого на землі, побігши кожен захищатися від насильства чи переслідувати бандитів? Чи буде отой поранений виправданням для наших непримиримих поділів і жорстоких проявів байдужості (72)?

Далі притча зосереджує погляд на тих, які обходять здала. Ця «небезпечна байдужість», як зазначає Святіший Отець, що є плодом зневаги або «сумної розсіяності», робить зі священника та левіта «не менш сумне відображення дистанції, що відокремлює від дійсності». Існує багато способів обійти: зосередитися на собі, не цікавитися іншими, бути байдужими, скеровувати погляд поза цю дійсність. І не можемо ігнорувати того факту, що в притчі йдеться не просто про релігійних людей, а про посвячених звершенню культу. Це є нагадуванням про те, що «вірити в Бога та поклонятися Йому не є гарантією такого життя, яке подобається Богові».

Продовження на 16 стор. ▽

СТУПИТИ НА ДОРОГУ БРАТЕРСТВА (7)

▼ Продовження. Початок на 15 стор.

Таким чином, «людина віри може не бути вірною тому всьому, чого та ж віра вимагає», але «почуватися ближчою до Бога і вважати себе гіднішою від інших», а парадокс полягає в тому, що, іноді, «ті, які кажуть, що не вірять, можуть жити Божою волею краще від віруючих» (73–74).

Папа пише, що розбійники, зазвичай, мають «секретними союзниками» тих, які проходять повз, відвертаючи свій погляд. «Замикається коло між тими, які визискують і обманюють суспільство, аби висмоктувати з нього соки, й тими, що думають, ніби зберігають прозорість в своїй діяльності, але, водночас, живуть з цієї системи та її ресурсів. Існує сумне лицемірство там, де безкарність злочину, використання інституцій задля особистих чи корпоративних інтересів й інші лиха, яких нам не вдається викоринити, поєднуються із постійною критикою всього, з постійним сіянням підозр, поширюючи зневіру та розгубленість», – зауважує Глава Католицької Церкви, додаючи, що підступному ствердженню «все погано» відповідає не менш обманливе «ніхто нічого не може зробити», «хіба я можу щось зробити». Так розвивається розчарування та брак надії, що не сприяє духові солідарності та великодушності. Але саме так діє «невидима диктатура прихованих інтересів» (75).

Врешті, Святіший Отець скеровує погляд на пораненого чоловіка. За його словами, також і ми, іноді,

почуваємося серйозно пораненими та покинутими на узбіччі. Покинутими нашими інституціями, поскорочуваними й недостатніми, або зосередженими на служінні інтересам небагатьох. У глобалізованому суспільстві, нагадує він, існує «елегантний спосіб» відвертати свій погляд: під прикриттям політкоректності та ідеологічної моди, віддається перевагу тому, щоби дивитися на страждаючого, не доторкаючись до нього, використовуючи толерантний, на перший погляд, дискурс, сповнений евфемізмами (76).

Але, як наголошує Глава Католицької Церкви, «кожного дня нам пропонується шанс». Тож не потрібно чекати всього від тих, які правлять, бо це «інфантилізм». Кожен має «простір співвідповідальності», тому всі повинні стати «активною частиною» реабілітації поранених суспільств. «Сьогодні маємо перед собою велику нагоду виразити те, що ми є братами й сестрами, що ми є добрими самарянами, які беруть на себе біль падінь, замість того, щоби розпалювати ненависть і образу. Як випадковому перехожому з нашої притчі, потрібне лише безкорисливе, чисте і просте прагнення бути з народом, бути постійними й невтомними в зусиллі залучати, інтегрувати, піднімати того, що впав», – пише Папа, заохочуючи «підтримувати те, що є добрим, віддаватися на служіння добру» (77).

Опрацював о. Тимотей Т. Коцур,
ЧСВВ, «Новини Ватикану»

ХІ

П'ЄР КАРДЕН

На світліні один з провідних кутюр'є світу [модельєр модного одягу] П'єр Карден, який відійшов у засвіти 29.12.2020 р. на 99 році життя. Світлина зроблена у Чорнобилі і опублікована у журналі «Космополітен».

Саме Чорнобиль вперше привів французького модельєра до України. Якраз одразу ж після Чорнобильської трагедії він перший раз побував в Україні – у той час, як весь світ боявся одного лише слова «Чорнобиль». Про ці відвідини писали тоді усі провідні світові видання, додавши розголосу цій трагедії.

Як розповів сам П'єр Карден в інтерв'ю українській газеті «Факти», до України у нього було особливе ставлення: «Як представник ЮНЕСКО я брав участь у закритті реактора Чорнобильської атомної станції. Перебував за 20 метрів від епіцентру катастрофи. Мене настільки вразила трагедія, що я подарував постраждалим чорнобильцям кілька будинків». Схвалена ЮНЕСКО Чорнобильська медаль П'єра Кардена і досі допомагає збирати кошти для жертв трагедії.

В іншому своєму інтерв'ю для української служби Радіо Свобода 80-річний П'єр Карден сказав: «Про Україну я знав ще з дитинства й асоціювалася вона

в моїй уяві з розлогими пшеничними полями. Усе уявлялося мені в ній ясным і сонячним. Знаю, що випало українцям пережити нелегкі часи російської окупації. Але нині вони знову вільні і я зичу їм не лише мати красиву, велику і сильну державу, а стати красивою, великою і сильною нацією».

Підготовлено для Diaspora.ua
на основі матеріалів ресурсів «Факти»
та Радіо Свобода.
Світлина: «Обозреватель».

МАТЕРІАЛИ АРХІВУ КГБ ПРО УВ'ЯЗНЕННЯ ВЛАДИКИ ХОМИШИНА

У понеділок, 28 грудня, минули 75-ті роковини відходу до Вічності Станіславівського Владика Григорія Хомишина – блаженного Української Греко-Католицької Церкви. Владика Григорій Хомишин очолив Станіславівську єпархію відразу після Праведного Митрополита Андрея Шептицького, і слід особливо наголосити, що це була гідна заміна. Впродовж 41 року, в фактично найтяжчий період ХХ ст., Владика провадив нашою єпархією та беріг її як справді Добрий пастир.

Пропонуємо вашій увазі матеріали архіву колишнього КГБ про ув'язнення Владика Григорія Хомишина, які зібрав та підготував до публікації кандидат історичних наук, викладач Івано-Франківської Академії Івана Золотоустого, доцент Олег Єгрешій.

Матеріали архіву колишнього КДБ дають можливість з'ясувати подробиці ув'язнення та перебування Г. Хомишина в Лук'янівській в'язниці Києва. З них відомо, що рішення про арешт Владика було прийняте 26 березня 1945 р. у Львові. Г. Хомишина звинувачували, зокрема, в антирадянській діяльності.

У постанові відзначалося: «Будучи ворожо налаштованим проти СРСР, Хомишин з 1930 року вступив на шлях активної антирадянської діяльності, організувавши клерикально-націоналістичну організацію, що мала назву "Українська Народна Обнова". Вона і її орган "Нова Зоря" розвернули активну антирадянську і наклепницьку агітацію, закликали український народ лояльно відноситись до польських властей».

Г. Хомишина звинувачували також в активній співпраці з гітлерівськими окупантами, підтримці проголошеної українськими націоналістами незалежної держави 30 червня 1941 р.: «В період окупації Станіславської області, Хомишин, як і більшість підзвітних йому уніатських священників, зустріли німецьких захватчиків, як "визволителів", підтримували їх політику, закликали населення надавати допомогу окупантам. Поряд з тим, Хомишин закликав населення до активної підтримки створеної українськими націоналістами "Самостійної української держави"».

11 квітня 1945 р. Народний комісар державної безпеки УРСР та прокурор Львівської області затвердили рішення позбавити Г. Хомишина волі. Того ж дня працівник Станіславівського управління Народного комісаріату державної безпеки Свистун отримав ордер №634 на арешт і обшук єпископа [96, арк. 4]. У ніч на 12 квітня 1945 р. було заарештовано нового митрополита Й. Сліпого та єпископів М. Будку, М. Чернецького, Г. Хомишина, І. Лятишевського, велику кількість священників.

10 травня 1945 р. після допитів станіславівському єпископові було висунуто обвинувачення, які зводилися до 4 пунктів: 1) проводив антирадянську діяльність в період Другої Речі Посполитої: «Будучи єпископом греко-католицької церкви в Станіславській і Тернопільській областях, з моменту встановлення Радянської влади проводив активну антирадянську агітацію, робив наклепи на Радянську владу і її політику, будучи агентом Ватикану, здійснював активні спроби віддалити український народ від російського»; 2) займав «капітулянтську» позицію в «польський» період діяльності, «активно допомагав польським реакційним профашистським властям в ополеченні українського населення Західної України, був організатором партії "Українська Національна Обнова" (помилка радянських спецслужб – насправді Українська Народна Обнова – О. Є.) і товариства "Скала", через які вів антирадянську агітацію»; 3) був колабораціоністом, бо «радісно зустрівши німецьких окупантів, Хомишин особисто проявив себе активним їх посібником і пропонував усьому духовенству надавати активну допомогу німцям у їх війні проти Радянського Союзу. У посланнях і відозвах закликав молодь їхати на примусові роботи в Німеччину, віддавав накази духовенству "грабити українське населення"»; 4) був прихильником утворення самостійної української держави 30 червня 1941 р., агітував священників «йти в ОУН і банди УПА для активної боротьби проти Радянських властей».

Єпископ Г. Хомишин, як засвідчують матеріали архіву КДБ, був ознайомлений із обвинуваченнями 12 травня 1945 р.

21 грудня того ж року у зв'язку з погіршенням стану здоров'я Владика перевели з внутрішньої тюрми НКВД УРСР до лікарні Лук'янівської в'язниці, де 28 грудня 1945 р. він помер. У спеціальному акті лікар Фридберг зазначив, що це трапилося «при явищах наростаючої серцевої слабкості, від старечої дряхлості і елементарної дистрофії».

Кандидат історичних наук,
доцент Олег Єгрешій.
Подано за інтернетсторінкою
Івано-Франківської архієпархії УГКЦ.

ЯК ЗАВШЕ

На питання святого Франциска – а що у нас є своє, щоби не було Божим, – мудрі люди у різних народах відповідали: маємо час.

Франциск вже був тоді святим, але про це ще мало хто знав. Знали ті, що тонко відчували, не сумнівалися у силі власного відчуття і не надто прив'язували своє знання до формальних нормалізованих фактів і актів. Бо у Римі ще вирішували, що краще з ним вчинити: оголосити єретиком чи святим. У центрифугі рішень і відчуттів багатьох осіб формувався осад історичних подій. Властивості і обставини, вихідні дані були відомими і даними, а тому константними. Ніхто ніколи не може зробити з тим, що не є його. Сепарованість від фатуму і константи виявляється тільки у таймінгу. Як розпорядитися наданим собі собою, як розпорядитися своїм часом, в якому розігрується лотерея вільного вибору, в якому із дарованих властивостей може розкластися пасьянс акту.

Свята не можуть не бути веселими, бо ж Богочоловік отримає свій автономний час. Довівши врешті його до довершеного жесту. Шліфуючи Себе. Фабрикуючи наші почуття.

Грубо кажучи, маємо тільки одне – старіння. Воно робить нас інтегрованими у світовий розклад і одночасно є гарантом нашої автономності, власної окремішності, власної вільності і безвідповідальної відповідальності.

Час, який був використаним до цієї миті, – це і є властиві ми, незалежно від того, яким є дух теперішнього часу. Час, який є у потенції, про який не знаємо, скільки його маємо, є нашим теперішнім буттям. І життя є тим кращим, чим менше потенційного часу потрібно нашій уяві про повного себе. Чим більшою є довіра до того, що у цьому недоступному до вимірювання і розрахунку балоні дихання, можливо, уже залишилося менше, ніж зовсім трохи.

Хоча, звичайно, відключати балон завчасу ні в якому разі не варто. Кожне дихання само має зістаритися до повного викінчення. Тут уже працює інший таймінг, коли ми своїм часом чинимо найважливіші речі.

По-перше, шліфуємо ним, собою душу, яка дана нам у користування. По-друге, служимо фабрикою почуттів для усіх, хто якось довкола нас присутній. По-третє, ви-старюємо самих себе, щоби мати більший арсенал набутого для перфекції того останнього жесту, найправдивішого смертельного жесту, заради якого ціле своє життя витрачаємо свій власний час саме так, як вдалося...

Як на мене – вся оця пурга (чи телега, чи осяяння) звучить дуже-дуже оптимістично і життєствердно. Тому я не дуже розумію реакцію двох різних осіб після того, як я вступив з ними у світоглядну дискусію, щоразу виголошуючи майже дослівно текст, який поданий вище.

Одна особа була монтажником електричних освітлювальних конструкцій, які розмістили під моїми вікнами ще в кінці листопада. Відтоді доводиться або затулятися чимось щільним, що тут востаннє робили у сорок четвертому році, боронячись під контролем гестапо від радянських бомбардувальників, або навпаки – намагатися заснути у карнавальному сьйві, що влазить у всі закапелки кімнати і мозку. Казав йому фальшивими інтонаціями: щось ви дуже скоро цього року... А він – та най би той рік вже скорше скінчився. Я казав ще, що то не допоможе викреслити рік, а він мені – щось ви дуже песимістично настроєні.

А інша особа. Миє сходи. Я їй кажу: Боже помагай, Веселих Свят! Вона натомість – дякую, і Вам дай Боже здоровля, але які вже можуть бути веселі свята...

Розповів їй про таймінг. А вона траснула шматом до підлоги і стала ще більше серйозною. Аж заки можливість войовничої суперечки не відродила її наступального оптимізму.

А Свята не можуть не бути веселими, бо ж Богочоловік отримає свій автономний час. Довівши врешті його до довершеного жесту. Шліфуючи Себе. Фабрикуючи наші почуття.

Тарас Прохасько, «Збруч»

У ПОЛЬЩІ ЗНАЙШЛИ СКАРБИ ДОЧКИ ВЕЛИКОГО КНЯЗЯ КИЇВСЬКОГО

У Польщі на кукурудзяному полі поблизу міста Каліша знайшли скарб з 6,5 тисячі срібних монет в лляних мішечках, срібних злитків, фрагментів свинцю, дві золоті обручки і перстні. Про це пише [Archeologia.com.pl](https://www.Archeologia.com.pl).

За словами доктора Адама Кендзерського з Інституту археології та етнології Польської академії наук, це один з найбільш інтригуючих скарбів в Польщі. Він зазначив, що скарб може належати до межі XI і XII століть.

Пошуки почали після публікації монографії, що розповідає про скарб, знайдений у Слушкові ще до Другої світової війни. Знахідка складалася з 13 061 предмета, серед яких монети та срібні прикраси. У листопаді археологи вирушили в Слушків, щоб сфотографувати місце попередніх знахідок, але місцевий священник вказав на місце, де повинен був бути захований скарб.

Через два дні дослідники знайшли наповнений динаріями горщик. Серед монет вони виявили дві золоті обручки.

«Кільця, ймовірно, зроблені з дорогоцінних каменів. Вони додатково прикрашені золотими гранулами. Більше кільце конічне і багатокутне, а менше – у формі стрижня з пробитими отворами», – зазначив археолог Даріуш Вичулковський. **На одному з перстнів є напис кирилицею:** «Господи, допоможи своїй Рабі Марії». Передбачається, що знайдені скарби можуть бути частиною приданого Марії.

«Ми знаємо, що в той час дружиною Болеслава Кривоустого була Русинська Принцеса на ім'я Збислава. Згідно з літературою, у неї повинна була бути сестра Марія, яка була одружена з Петром Влостовичем. Прийнято вважати, що Марія була дочкою Святополка Ізяславовича князя Київського», – зазначив професор Юсупович.

Подано за: [Тиждень.ua](https://tyzhden.ua)

